

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research Method) เพื่อศึกษาแนวความคิดของนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาวิทยาลัยครู ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิทยาลัยครู ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครู ปีการศึกษา 2528 และเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. แบ่งวิทยาลัยครูออกเป็น 8 กลุ่ม ตามการแบ่งกลุ่มวิทยาลัยครูของกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
2. เลือกวิทยาลัยครูเพื่อให้เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มวิทยาลัยครู โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้วิทยาลัยครูเป็นตัวแทน รวมทั้งสิ้น 8 วิทยาลัยครู โดยให้ 1 วิทยาลัยครู เป็นตัวแทน 1 กลุ่มวิทยาลัยครู
3. เลือกกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จากนักศึกษาในวิทยาลัยครูที่เป็นตัวแทนกลุ่มวิทยาลัยครูต่าง ๆ โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Robert V.Krejcie and Daryle W.Morgan 1969 : 607-608) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิทยาลัยครู จำนวน 368 คน แยกตามวิทยาลัยครูได้ดังนี้

วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	57 คน
วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช	60 คน
วิทยาลัยครูเพชรบุรี	47 คน
วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	52 คน

วิทยาลัยครูพิบูลย์สงคราม พิษณุโลก	33	คน
วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	33	คน
วิทยาลัยครูอุตรธานี	40	คน
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี	40	คน
รวม	368	คน

แต่เนื่องจากว่า กลุ่มตัวอย่างในหลายวิทยาลัยครู ดังกล่าวนี้นับว่ามีจำนวน ต่ำกว่า 60 คน อาจจะไม่เป็นขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่พอแต่การแจกแจงได้ ผู้วิจัยจึงขยายขนาดกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง อย่างต่ำ 60 คน จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็น 480 คน แยกตามวิทยาลัยครูละ 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยดำเนินการดังนี้

1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวบทบาทนักศึกษา ทั้งของนักวิชาการไทยและนักวิชาการต่างประเทศ ทั้งที่ให้ชื่อว่าแนวบทบาทนักศึกษาโดยตรง และที่ใช้ชื่ออย่างอื่นแต่สามารถอนุมานให้เห็นแนวบทบาทนักศึกษาได้ จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบข้อค้นพบดังกล่าวและพิจารณาในเชิงตรรกกับความเป็นจริงที่พบเห็นแนวบทบาทนักศึกษาทั้งอดีตและปัจจุบัน สามารถสรุปแนวโน้มของบทบาทนักศึกษาได้ 9 ด้านด้วยกันคือ

1. แนวบทบาททางวิชาการและการเป็นสีกษิต (Academic and Scholarly Role Orientation)
2. แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา (Intellectual Role Orientation)
3. แนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ (Consummatory Collegiate Role Orientation)
4. แนวบทบาทในการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ประโยชน์ (Instrumental Collegiate Role Orientation)

5. แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อประกอบอาชีพ (General Vocational Role Orientation)
6. แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม (Social Development Role Orientation)
7. แนวบทบาทที่ท่าพอเป็นพิธี (Ritualistic Role Orientation)
8. แนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมือง (Political Activists Role Orientation)
9. แนวบทบาทที่จะยึดถือระบบกรีก (Orientation To Greek Letter)

แต่เนื่องจากว่าแนวบทบาทที่จะยึดถือระบบกรีกนั้นไม่ปรากฏในนักศึกษาไทย ผู้วิจัยจึงไม่นำแนวบทบาทนักศึกษาด้านนี้มาเป็นแนวในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ฉะนั้นจึงเหลือแนวบทบาทนักศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เพียง 8 ด้านคือ แนวบทบาทที่ 1 ถึง 8 ดังที่กล่าวแล้วข้างต้นเท่านั้น ซึ่งแนวบทบาทนักศึกษาทั้ง 8 ด้านนี้สอดคล้องกัน กับคำกล่าวของ เฟลด์แมน (Feldman 1968) ที่กล่าวว่า ตัวแปรอันเป็นพื้นฐานของแนวบทบาทนักศึกษาซึ่งนักวิเคราะห์ทางสังคมศาสตร์ เน้นคือ 1. การเตรียมตัวเพื่อการอาชีพ 2. ความก้าวหน้าทางวิชาการ และสติปัญญา 3. การมีส่วนร่วมในสังคมของสถาบัน (Feldman 1968 : 385-386) ซึ่งแนวบทบาทนักศึกษาทั้ง 8 ด้านที่ผู้วิจัยสรุปมานั้นก็สอดคล้องและอยู่บนพื้นฐานทั้ง 3 ด้านนั้น

- 1.2 ให้คำจำกัดความของแนวบทบาทนักศึกษาทั้ง 8 ด้าน ที่สรุปได้จากข้อ 1.1 โดยศึกษาวิเคราะห์แล้วสรุปคำจำกัดความที่นักวิชาการทั้งหลายได้กล่าวไว้แล้ว
- 1.3 สร้างข้อกระทงของแนวบทบาทนักศึกษา ทั้ง 8 ด้าน ด้านละ 6 ข้อกระทง โดยให้ครอบคลุมคำจำกัดความที่กำหนดไว้แล้วจากข้อ 1.2 แล้ว สลับข้อกระทงดังนี้

แนวทหายานักศึกษา	ลำดับข้อกระทวงในแบบสอบถาม
1. แนวทหายานทางวิชาการ และการเป็นศึกษิต	ข้อที่ 1, 9, 17, 25, 33, 41
2. แนวทหายานในการใช้สติปัญญา	ข้อที่ 2, 10, 18, 26, 34, 42
3. แนวทหายานในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดม- ศึกษาอย่างเต็มที่	ข้อที่ 3, 11, 19, 27, 35, 43
4. แนวทหายานในการนำประสพการณจากกา ทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ประโยชน์	ข้อที่ 4, 12, 20, 28, 36, 44
5. แนวทหายานในการฝึกฝนเพื่อการประกอม อาชีพ	ข้อที่ 5, 13, 21, 29, 37, 45
6. แนวทหายานในการพัฒนาสังคม	ข้อที่ 6, 14, 22, 30, 38, 46
7. แนวทหายานที่ทำพอเป็นพิธี	ข้อที่ 7, 15, 23, 31, 39, 47
8. แนวทหายานักรณรงค์ทางการเมือง	ข้อที่ 8, 16, 24, 32, 40, 48

1.4 นำแบบสอบถามไปทาความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity)

โดย

ขั้นที่ 1 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิสิตนักศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิจัย จำนวน 9 ท่านพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมระหว่างข้อกระทวงในแบบสอบถามกับคำจำกัดความของแต่ละแนวทหายานักศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่านคือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ทองเรียน อมรัชกุล คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขต พิษณุโลก
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร สิ้นสิริ ผู้ช่วยอธิการบดี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเนาวิ ขจรศิลป์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัย เกษครศาสตร์

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คูประโคน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประดับ นิลพั่งงา คณะครุศาสตร์
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
7. อาจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุช คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย
8. อาจารย์ ดร.ติลก บุญเรืองรอด กองแผนงาน กรมการฝึก-
หัดครู
9. อาจารย์ ดร.กฤษฎา กรุดทอง กองแผนงาน กรมการฝึก-
หัดครู

แล้วนำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้ว มาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบนักศึกษาวิทยาลัยครู
ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ชั้นปีละ 2 คน รวม 8 คน เพื่อตรวจสอบการสื่อทางภาษาของ
แบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับนักศึกษา
วิทยาลัยครู ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ชั้นปีละ 16 คน รวมทั้งสิ้น 64 คน นำแบบสอบถาม
ที่นักศึกษาทำแล้วไปหาค่าความสัมพันธ์ภายในของแต่ละแนวทาบ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ได้ค่าความสัมพันธ์ภายในของแต่ละแนวทาบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

1.6 นำแบบสอบถามไปหาค่าความเที่ยง ของแบบสอบถามทั้งหมด โดย
วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเที่ยง .82

หลังจากปรับปรุงข้อกระทงในแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้
นำแบบสอบถามไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

2. ลักษณะแบบสอบถาม

แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ

ชั้นปี สถานศึกษา (กลุ่มวิทยาลัยครู) ที่พักอาศัย รายได้ของบิดามารดา ซึ่งมีลักษณะ เป็นการเลือกตอบ (checklist) และการเติมข้อความ

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับแนวพหุหมายนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาวินิจฉัยครู. มีลักษณะเป็นสเกลประเมินค่าของลิเคอร์ท (Likert's Rating Scale) 5 ช่วง แต่ละช่วงมีความหมายดังนี้

หมายเลข 5	หมายถึง	ตรงกับพฤติกรรมของนักศึกษามากที่สุด
หมายเลข 4	หมายถึง	ตรงกับพฤติกรรมของนักศึกษามาก
หมายเลข 3	หมายถึง	ตรงกับพฤติกรรมของนักศึกษาปานกลาง
หมายเลข 2	หมายถึง	ตรงกับพฤติกรรมของนักศึกษาน้อย
หมายเลข 1	หมายถึง	ตรงกับพฤติกรรมของนักศึกษาน้อยที่สุด หรือไม่ตรงเลย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปแจกและเก็บด้วยตัวเอง
2. ส่งแบบสอบถาม ไปให้อาจารย์ในวิทยาลัยครูที่เป็นแหล่งกลุ่มตัวอย่างแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลให้ โดยส่งทางไปรษณีย์

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เริ่มตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม 2528 ถึง วันที่ 31 สิงหาคม 2528

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏว่า ส่งแบบสอบถามไป 480 ชุด ได้รับคืน 442 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้สมบูรณ์ 442 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ โดยวิธีทางสถิติดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์เพื่อสำรวจแนวทหานักศึกษาวิทยาลัยครู วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การวิเคราะห์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวทหาของนักศึกษาวิทยาลัยครู จำแนกตาม เพศ หาค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแนวทหาแต่ละแนวทหาด้วยค่า ที (t-test)
4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เพื่อการศึกษาเปรียบเทียบแนวทหาของนักศึกษาวิทยาลัยครู โดยจำแนกตาม ชั้นปี กลุ่มวิทยาลัยครู รายได้ของบิดามารดา ที่พักอาศัย หาค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแนวทหาแต่ละแนวทหา ด้วยค่า เอฟ-เทสต์ (F-test)
5. การหาค่าความสัมพันธ์เป็นรายคู่ของข้อคำถามในตอนที่ 2 ของแบบสอบถาม ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient)
6. การหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient)

เกณฑ์สำหรับ เปรียบ เทียบแนวทหานักศึกษา

ในการกำหนดเกณฑ์สำหรับ เปรียบ เทียบระดับแนวทหานักศึกษาคั้งนี้ อาศัยหลักของ จอห์น ดับเบิลยู เบสท์ (John W. Best 1964 : 158-159) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

4.50 - 5.00	พฤติกรรมในแนวทหาระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	พฤติกรรมในแนวทหาระดับมาก
2.50 - 3.49	พฤติกรรมในแนวทหาระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	พฤติกรรมในแนวทหาระดับน้อย
1.00 - 1.49	พฤติกรรมในแนวทหาระดับน้อยที่สุด